אותו ואת בנו פרק חמישי חולין פא.

מסורת הש"ס

א) [פסחים מא: יש"ג], ב) [זמחים יב.], ג) [ל"ל כן תעשה לשורך לשאוך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום השמיני תתנו לי וכן איתא בילקוט רמז תרמ"ג], ד) [לעיל פ. וש"ג], ה) [זמחים קיב: מעילה יב. וזוכר עוד בתמורה יט:], ו) [לקמן פכ: וש"ג], ז) [ויקרא כב], ח) [דברים יב.], ט) [סס קיד. וש"ג], י) [עי' סס רש"י ד"ה ר"ג ועיין תוס' זמחים יב. ד"ה יום וכו'], כ) שיך לע"ב.

תורה אור השלם

1. שור או כֶשֶׂב או עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה: ויקרא כב כז
2. כֵּן תַּעֲשֶׂה לְשׁוֹרְךָ לְצֹאנֶךָ שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּתְּנוּ לִי:
שמות כב כט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) הנח בו' חיבא דשני לארץ פסובין. הוא תמוה דהא לא תעשוק ולא תגזול סמוכים הם. וכן הקשה בכפר נויח תן על התורה פ' קדושים ובאמר המלך הלכות ממן ומלה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שני בלא תעשה ותו לא קמא מיקטל קטל שני מתקבל בפנים היא: (ב) שם קדשים שניהם כחוץ וכו' פסול ופטור לר' שמעון כל"ל ומיהיא מלא דשחוטי חוץ ממחן: (ג) שם אמר רב המנונא וכו' בקדשים מאי טעמא כיון דכל כמה דלא זריק דם לא מישתרי אלא אמר רבא הכי קא אמר רב המנונא אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים (ד) כיון דכמה דלא זריק דם לא מישתרי בשר מעידנא דקא שחיט הואי התראת ספק (ה) והתראת ספק לא שמה התראה ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא היא חולין ובנה שלמים שחט חולין ואח"כ שחט שלמים פטור שלמים ואח"כ חולין חייב ואמר רבא היא חולין ובנה עולה לא מיבעיא שחט חולין ואח"כ שחט עולה דפטור אלא

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תר"ה (בעמוד הקודם) הנח וכו' דבני לחין ממוכין זה לזה אלא העשה כל"ל וכן הוא בלשון הסוס' מזמים קי"ד ע"ב: ב) בא"ד דבני לחין ממוכין לעשה קאמר כל"ל:

מוסף רש"י

נתקו לעשה. דכתיב כיה עשה יתיכל למימרא שהוליאו ונתקו מכלל לחו דלא קאי עליה בלחו דאחר שקולין (זבחים קיד.), הא לילה. ליל שמיני, חדי. ולא הוי מחוסר זמן (זבחים יב.). לקדושה. לאוי לקדשיו ואע"ג דלא חי לילה לקדשה (שם). כל הראוי לבא לאחר זמן. כגון זה שהוא ראוי ליטמט לאחר כפנים ושחטו בתון הרי זה עוכר בלא תעשה ואין בו כרת לפי שאינו מתקבל בפנים, לאיסור לוחו ואת בנו נוהג בקדשים (מעילה יב.). בדי. שם תכם (ניסין פה.).

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ג מהל' מיאסורי מזבח הל"ח:

רבינו גרשום

הא כיצד לילה לקדושה כו'. כלומ' דיכול להקדישו בליל שמיני: כתיב קרא אחרינא ובים השמיני תתנו לי. כלומר הכתוב נתקו לעשה לפי' אינו לוקה על אותו לאו: שחיטה קדשים נמי שחיטה שאינה ראויה היא. כלומר כדאמרי' לעיל דכמה דלא מיזדריק דם לא מישתרי בשר: ר' שמעון אומר שני בלא תעשה. כלומר ולא יזבחו עוד את זבחיהם אבל אין בו כרת דמחוסר זמן הוא דאותו ואת בנו הוא: הכי גרסי' שני מתקבל בפנים הוא וכרת נמי ליחייב: ואמר רבא ואמרי לה כדי כלומר להבן הראשון ענוש כרת ופסול שני פסול ופטור כלומר פסול דאותו ואת בנו הוא דרבנן סברי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ולא אמרינן דקמא מיקטל קטליה ואין חשוב אותו ואת בנו: לר' שמעון שני (הן) [נמי] ענוש כרת דהוא סב' שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה ואינו חשוב אותו ואת בנו דאמרינן קמא מיקטל קטליה ושני מתקבל בפנים הוא. אחד בחרץ ואחד בפנים כו': כלומר קדשים (אחד בחרץ ואחד בפנים) [שניהם בחרץ] לרבנן דאמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה שני פסול משום אותו ואת בנו ופטור מכרת דלא הוה מתקבל בפנים דמחוסר זמן הוא: לר' שמעון שני ענוש כרת. כלומר דסבירא ליה שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה וקמא מיקטל קטליה ושני אינו חשוב אותו ואת בנו לפיכך ענוש כרת משום שוחט חוץ: אחד בחרץ ואחד בפנים לרבנן ראשון ענוש כרת כו'. כלומר ענוש כרת משום שוחט חוץ ופסול דלא שחטו בעזרה: שני פסול ופטור. כלומר פסול משום אותו ואת בנו ופטור ששחטו בפנים לר' שמעון שני כשר וכו'. כלומר שני כשר דאמרי' קמא מיקטל קטליה ואין חשוב אותו ואת בנו. אחד בפנים ואחד בחרץ כו' שני פסול משום אותו ואת בנו ופטור מכרת דלא הוה מתקבל בפנים ואין חשוב קדשים גמורים: לר' שמעון שני בלא תעשה ואינו חייב כרת: אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים אבל אותו ואת בנו נוהג לפיכך אינו חייב [מלקות] (או אינו חייב) אלא [עובר] בלא תעשה: והאי כי קא שחיט הוי התראת ספק. כלומר כששוחט (היזרק) [היוהר] שלא תזרק הדם שלא תתחייב באותו ואת בנו לפי שספק הוא כששוחט אם ישפך הדם והתראת ספק לאו שמה התראה: ואזדא רבא לטעמיה. כלומר רבא דאומר התראת ספק לאו שמה התראה אזדא לטעמיה דאמר רבא [היא] חולין ואח"כ שלמים פטור שחיטה קדשים לאו שמה שחיטה עד שיזורק הדם ובעידנא דקא שחיט הוי התראת ספק שאין אנו יודעין אם ישפך הדם אם לאו שלמים ואח"כ חולין

נתקו לעשה. דמשמע כתוך זמנו בלא ירלה כדמרבינן (תמורה דף ז: ע"ש) מולגדר לא ירלה[ו] אלא הניחו לאחר זמנו וירלה דעל כרחך עשה זה לאו מעיקרא משמע כי היא דשלוח הקן דאמרינן (לקמן דף קמא.) מעיקרא משמע שלא האם ולא תקחנה ולא הוי לאו הניתק לעשה ולוקין עליו אבל כאן הלאו קודם לעשה שהלאו כתוך זמנו והעשה לאחר זמנו: **מיבעי ליה לדר' אפטוריקי.** ולאו לעשה אתא: **הא כילד לילה.** שמיני כשעבר שביעי: **לקדושה.** מותר לקדשו מחמשכה ואינו עובר משום כל תקדים פסולים: **שני בלא תעשה.** דשחוטי חוץ ואע"פ שאינו בכרת דלאו מתקבל בפנים הוא מ"מ בלא תעשה הוא הוחיל ולא לאחר זמן. ולאו דידיה מפרש בפרק במרא דזמחים (דף קיד.) מלא תעשון כלל אשר אנחנו עושים וגו'[ח]: **קמא מקטל קטלה.** לר' שמעון הא שחיטה שאינה ראויה היא: **ואמר רבא** גרסינן: **לרבנן.** דאמרי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה: **שני פסול ופטור.** מכרת דלא מתקבל בפנים הוא: **לרבי שמעון שניהם ענושין כרת.** קמא מקטל קטליה ושני מתקבל בפנים הוא ולענין שחוטי חוץ אף על גב דאינה ראויה מיתייב דאפילו אהך שחיטה חייבה רחמנא: **אחד בחוץ.** תחלה ואח"כ אחד בפנים: **שני פסול ופטור.** מכרת. ובגלאו דאותו ואת בנו לא מייתי התם דגבי שחוטי חוץ קאי. והא פטור לא איצטריך אלא אחידי דתני לאשון מייב תנא שני פטור: **לר' שמעון שני כשר.** דקמא מיקטל קטליה ושני לאו מחוסר זמן הוא. כל הנך פטורי דהכא משחוטי חוץ קאמר ולא אחידי בלאו דאותו ואת בנו כלל: **שני פסול ופטור.** דלאו מתקבל בפנים הוא: **שני בלא תעשה.** ולא בכרת דלאו מתקבל בפנים הוא דהא קמא שחיטה ראויה הוא: **הפרלס ספק.** דלמא לא אתי לידי זריקה והויא ליה שחיטה שאינה ראויה הלכך לר' שמעון איסורא איכא מלקות ליכא ומ"מ לאו מתקבל בפנים הוא שהראשון שנשחט ונזרק הדם כבר קודם שחיטתו של שני שחיטה ראויה הוה כך שמעתי. וקשיא לי מאי התרלת ספק דקאמר הא ודאי שחיטת שני אינה ראויה דכיון דאיסור אותו ואת בנו נוהג בקדשים הוה ליה שני מחוסר זמן ואין שחיטתו ראויה ואין כאן התראה כלל. ונראה בעיני דלא גרסינן ליה להאי מ"ט אלא אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים ומו לא מידי וטעמא משום דאין שחיטת השני ראויה מכיון שנשחט ראשון ונזרק דמו הויא לה שחיטת הראשון ראויה דלית לן הא דלעיל דר' אושעיא [ב.] ודאני אינה ראויה דהויא ליה מחוסר זמן ואין דמו נזרק ופי' משום הוא מאדם מריף ומפולפל: **ואזדא רבא לטעמיה.** דאמר שחיטת אותו ואת בנו התרלת ספק הוא: **ואח"כ שחט שלמים.** כו כיום: **פטור.** דהתרלת ספק הוא ומליגא דר' שמעון נקטו מילתיה: **שלמים.** בפנים ואח"כ חולין בחוץ: **חייב.** דהתרלת ודאי היא שכבר נזרק דמו של ראשון והשני אינו מחוסר זמן זריקה: אלא

ירד ותימה דר"ש הוא דאית ליה (ה) בהמזבח מקדש (זבחים פד.) ואי רבי אפטוריקי כר"ש מאי פריך מיניה דסוגיא דהכא דפריך ולילי נמי משום מחוסר זמן לא פריך אלא לרבנן דלר' שמעון הכי נמי דלקי דכדאמר בפ' במרא דזבחים (דף קיד:) ושמא ר' זירא דהכא סבר ליה כרב נחמן בר יצחק דאמר התם דלר' שמעון נמי לא לקי ועוד י"ל דקפקא מיניה הא דפסול משום מחוסר זמן דפסול אף בנמה אבל פסול לילה ליכא בנמה לשמואל בשילהי זבחים (דף קב.)[י]: **עולה** לאו בת אכילה היא. תימה א"כ היכי משמחת לר"ש טומאה בעולה וכאימורים דהוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים כיון דאכילת מזבח לא שמה אכילה וכ"מ דמיבת הקדש משוא ליה אוכל אם כן למה ליה לר"ש גבי פרה טעמא דהואיל והיתה לה שעת הכושר מיפוק ליה דמיבת הקדש משוא ליה אוכלא דע"כ מהניא ביה מיבת הקודש כדאמר בהמנחות והנסכים (מנחות קב:) אלא ודאי לא מהני ביה מיבת הקדש אלא לענין דאף על גב דכשנרוף למי משוא ליה אוכל אבל לא מהני לעשות אוכל האסור כמומר ויש לומר דלענין טומאה מודה דאכילת מזבח שמה אכילה אבל לענין שחיטה דאיה לא הוא שחיטה דאיה אלא הראויה לאדם דומיא (בכלאים מג) דטבוח טבח והכן:

כיון

שמיני ירלה ולית לן למימר דאתא קרא דירלה שיש בו גם עשה עם הלאו דכל היכא דאיכא למידרש לא מוקמינן ליה בלאוי ימיני ואית לן לאוקומי הלאו בשאר פסולין והוי האי ניתק לעשה כי ההוא דפסחים דפרק אלו דברים (דף סז.) דאמרינן מצורע שנכנס לפנים ממחיצתו פטור שנאמר בדד יסב הכתוב נתקו לעשה פי' נתקו משאר טמאים דהוו בלא יטמאו מתיהם להעמיד אעשה בדבד יסב וכן החולץ ליבמתו דהוי בלא יבנה ובא להוציאו מכרת דאשם אם וכן הבערה בלאו ימה לר' יוסי והשאת ניתא סוגיא דפ' פרת מטאת (זבחים ד' קיב:) דקאמר רבי שמעון אותו ואת בנו וממוסר זמן בלא תעשה ומפרש בגמרא[ט] טעמא מקרא דלא תעשון ככל וגו' אים כל איסור בעיניו אמר (ז) להן משה כשתבאו לא"י ותקריבו מוכות לא תקריבו מכל איסר דרך ישרות ונגלגל לגבי שילה מחוסר זמן הוא ואמר רחמנא לא תעשון ופריך אי הכי מילקי נמי לילקי אלמה מ"ר זירא הכתוב נתקו לעשה פי' כיון דאמרינן דאיכא בהדיא לאו במחוסר זמן מ"כ לילקי עליה דאיכא למימר דנתקו לעשה התם כי הכא דאתא לגלות אעשה דלא ירלה לא קאי אמחוסר זמן אלא אשאר פסולין דכיון דכתב ביה לאו בפני עצמו לא שייך למימר הכי אבל לפי' הקונטרס כי היכי דלא ירלה הוי ניתק לעשה ה"נ לא תעשון ואם כן מאי פריך והא"ר שמואל מוורדו"ן היה אומר דהכי פירושו כיון דאית ביה נמי לאו דלא תעשון לילקי דלא אתי חד עשה ומנתק הני תרי לאוי כדאמר במסכת תמורה (דף י:) דלא אתי עשה דוחיה הוא וחמורתו יהיה קדש ועקר תרי לאוי דלא יחליפנו ולא ימיר אומו ול"ל לומר כן דהיינו דוקא היכא דשני לאוין שמוכין זה לזה[ו] מדע דאמר בפרק אלו הן הלוקין (מכות דף יד:) דלא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו ומייתי מושלחו מן המחנה וגו' ולא יטמאו את מחניהם ומנא אלו הן הלוקין עמא הכא למקדש ומה דאיה היא דלמא התם משום דאיכא תרי לאוי לא יטמאו וגו' ואיכא נמי לאו דוחל המקדש לא תבא ועוד דאמרינן בההוא פירקא דלא לקי אלאו דלא תגזול משום דיתק לעשה דוהשיב את הגזלה אשר גזל דאיכא נמי לאו דלא תעשוק דאמר רבא כפ' המקבל (ב"מ קיא.) היינו עשק היינו גזל ולמה כתביה בשני שמות לעבור עליו בשני לאוין אלא ודאי דוקא היכא דשני לאוין שמוכין[ו] קאמר דלא עקר לה מד עשה ועוד נראה הא דלא עקר תרי לאוי היינו כי ההוא דתמורה דלא הוי ניתוק גמור דאין שם מעשה לתקן דאלאו דוחיה קדש לאו עשייה הוא דמאליו קדוש דאם היה אומר הכתוב ואם יתיר יקריב אז הוי ניתוק ובאלאו הכי קשה שם הסוגיא וכ"ל שם דכולהו דמייתי התם לא הוי ניתוק גמור ואין להאריך כאן: **יום להרצאה. וא"ת מניום לוותו נפקא (מגילה דף כ:) ביום ולא בלילה וי"ל דמההוא קרא לא הוה פסלינן לילה שאתר שבעה אלא כמו שאר לילות ואם עלה לא ירד להכי צריך קרא דהכא דהוי מחוסר זמן ואם עלה אכל פסול לילה ליכא בנמה לשמואל בשילהי זבחים (דף קב.)[י]: **עולה** לאו בת אכילה היא. תימה א"כ היכי משמחת לר"ש טומאה בעולה וכאימורים דהוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים כיון דאכילת מזבח לא שמה אכילה וכ"מ דמיבת הקדש משוא ליה אוכלא דע"כ מהניא ביה מיבת הקודש כדאמר בהמנחות והנסכים (מנחות קב:) אלא ודאי לא מהני ביה מיבת הקדש אלא לענין דאף על גב דכשנרוף למי משוא ליה אוכל אבל לא מהני לעשות אוכל האסור כמומר ויש לומר דלענין טומאה מודה דאכילת מזבח שמה אכילה אבל לענין שחיטה דאיה לא הוא שחיטה דאיה אלא הראויה לאדם דומיא (בכלאים מג) דטבוח טבח והכן:**

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com